

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

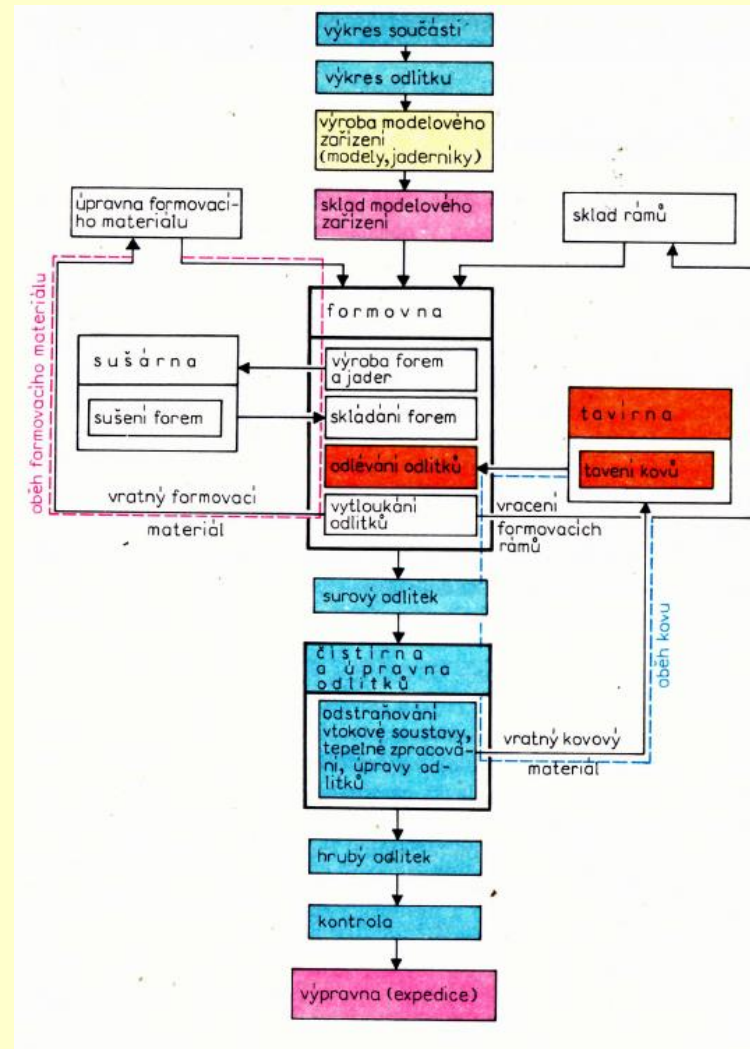
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0556
Číslo materiálu	VY_32_INOVACE_DR_STR_03
Název školy	Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola Příbram, Hrabáková 271. Příbram II
Autor	Ing. Jaroslav Dražan
Tématická oblast	Slévárenství - postup formování
Ročník	druhý
Datum tvorby	září 2012
Anotace	Tento materiál doplňuje učebnici „Technologie 2, díl 1“ kapitolu slévárenství a usnadňuje pochopení zásad technologie výroby odlitků

Postup výroby odlitků – formování do rámu

Úvod

- Tato prezentace slouží k zvýšení přehlednosti výkladu kapitoly slévárenství strojírenské technologie 2 , 1 díl – polotovary a jejich technologičnost

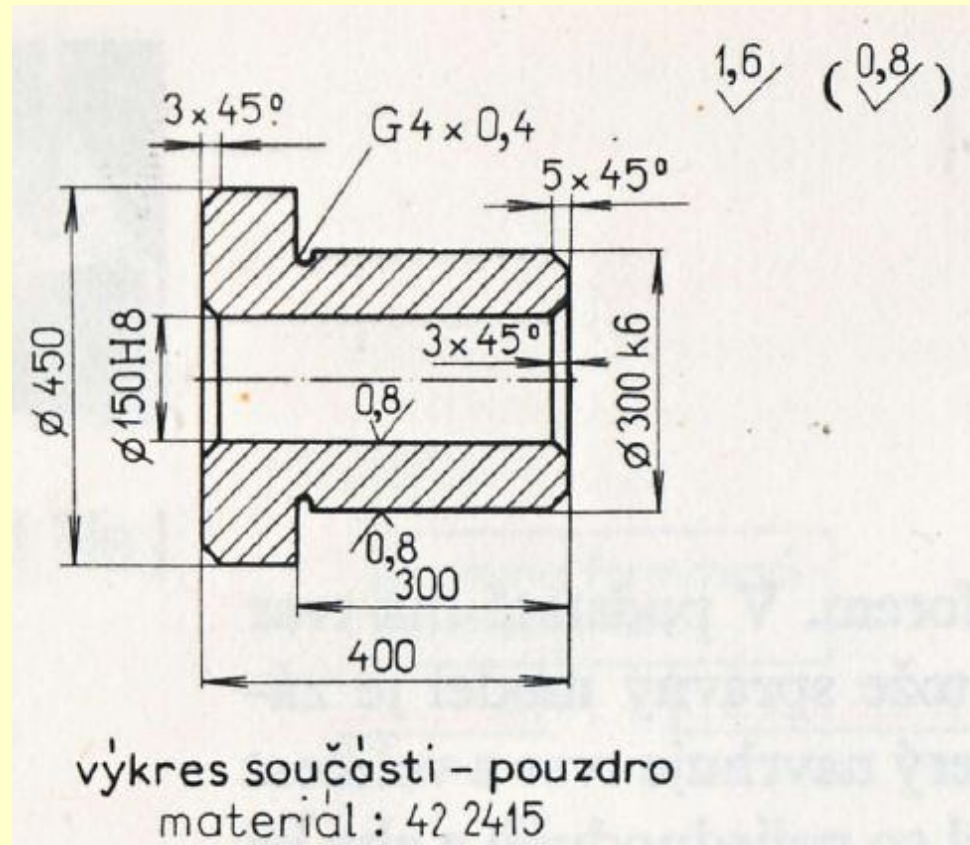
pracoviště ve slévárně

obr. 1 [1]

Postup výroby
odlitku a oběh hmot
ve slévárně

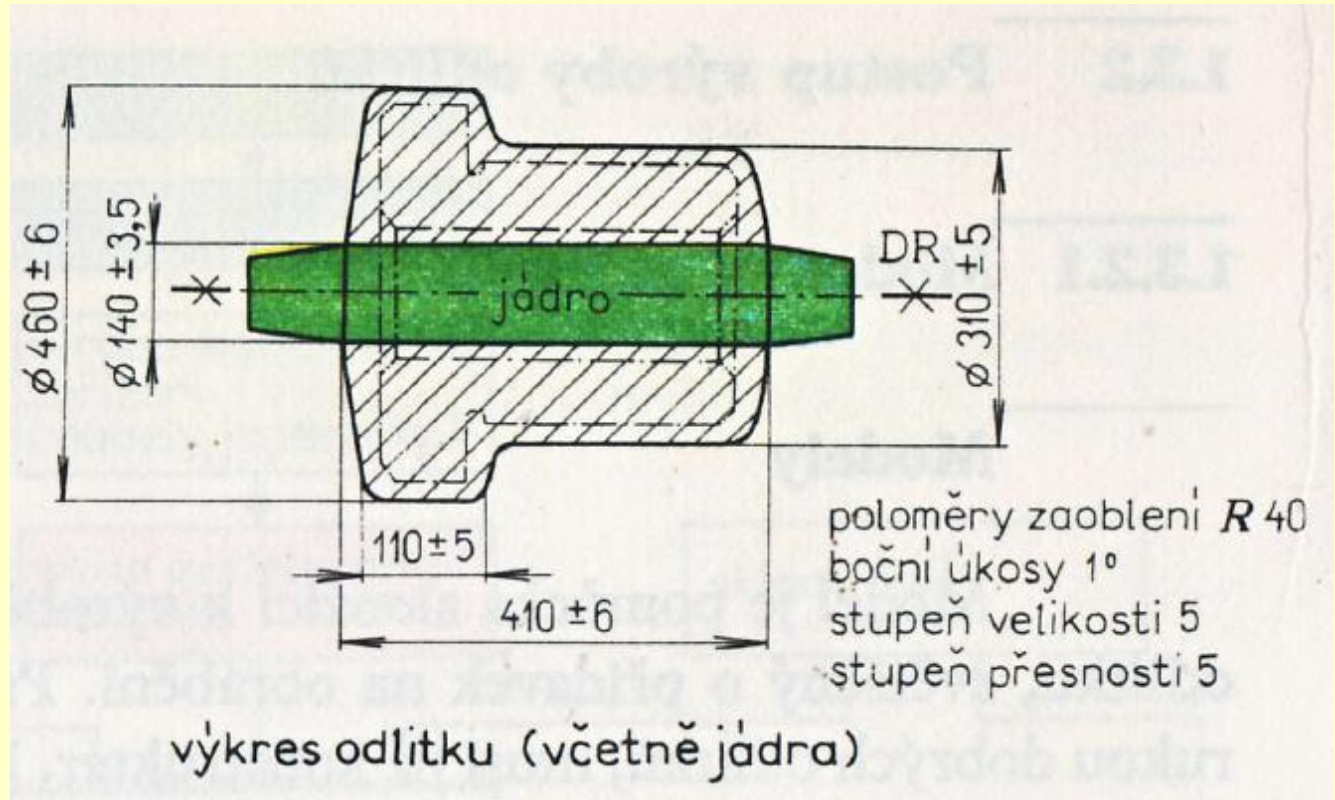
Od výkresu k odlitku

obr. 2 [1]

Výrobní výkres
lité příruby

Od výkresu k odlitku

obr. 3 [1]

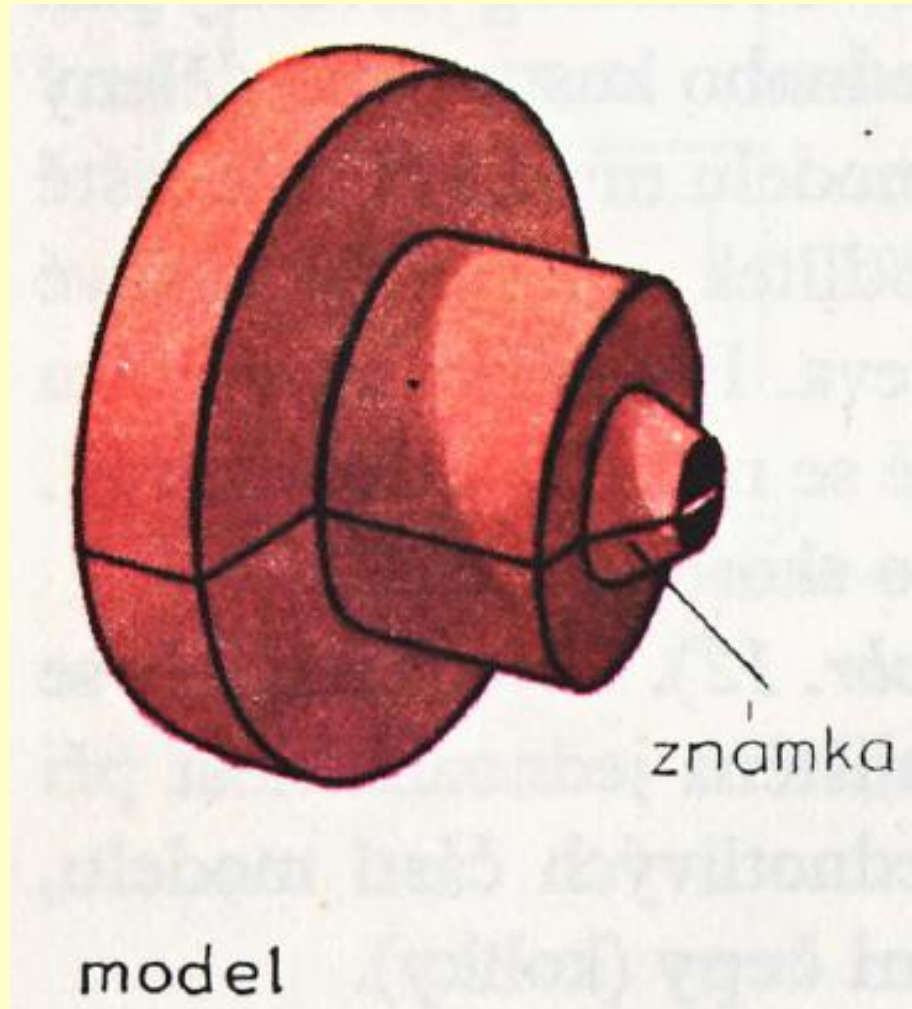
výkres lité příruby (čerchovaně) s přídavky na obrábění a technologickými (úkosy, rádiusy)

Od výkresu k odlitku

obr. 4 [1]

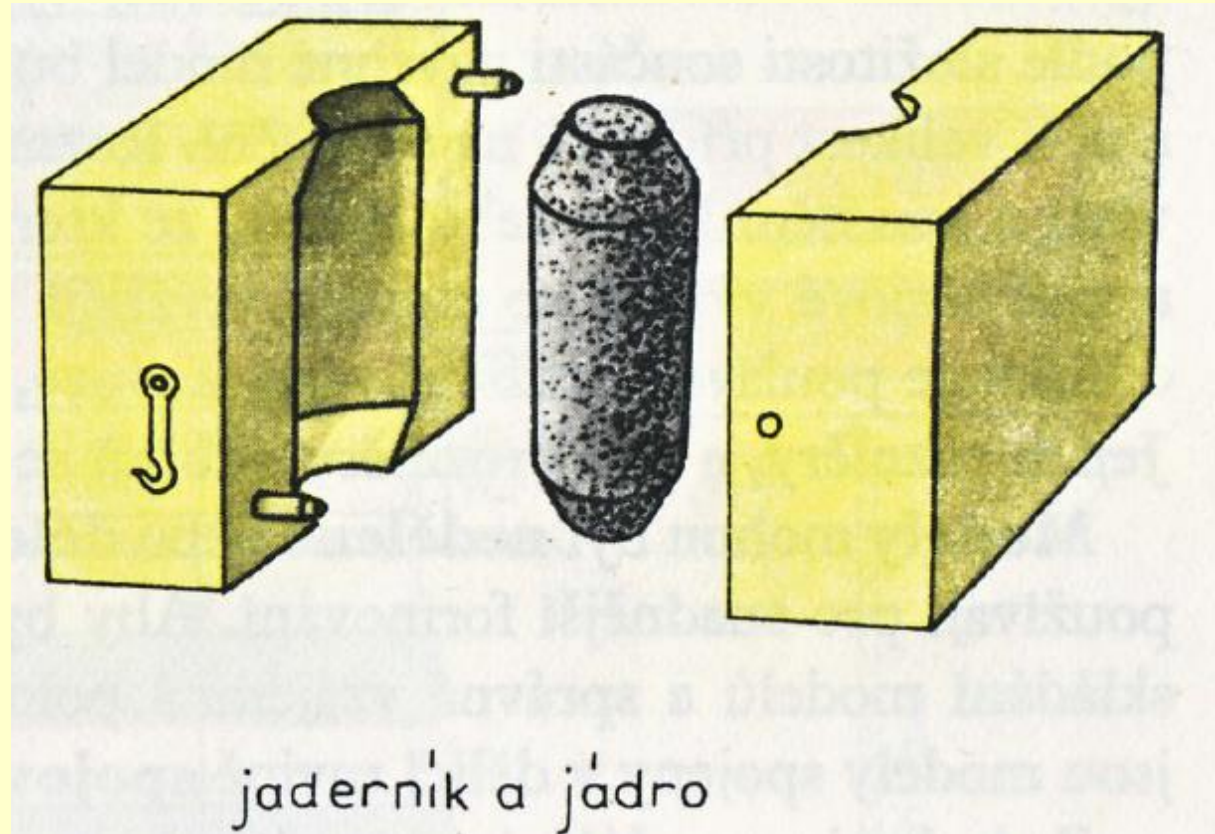
Podle výkresu odlitku je zhotoven model se známkou k ukotvení jádra sloužícího předlití otvoru

Model je ze dřeva, kovu, plastu aj.

Od výkresu k odlitku

obr. 5 [1]

V dřevěné formě zvané **jaderník** se z jádrové směsi vytvaruje jádro včetně kuželových zámků (pravé jádro- je obtékáno kovem ze všech stran)

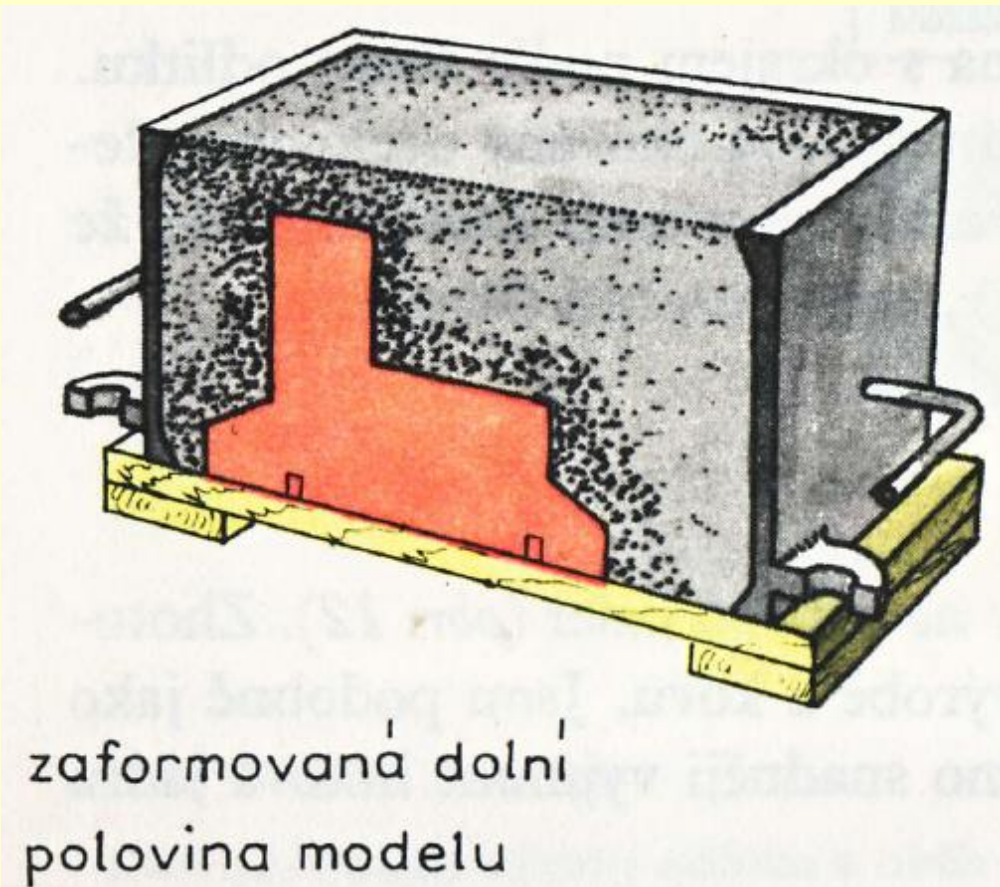

Od výkresu k odlitku

obr. 6 [1]

polovina modelu se
položí na čepy
formovací desky a po
vložení rámu se
zasype formovací a
výplňovou směsí

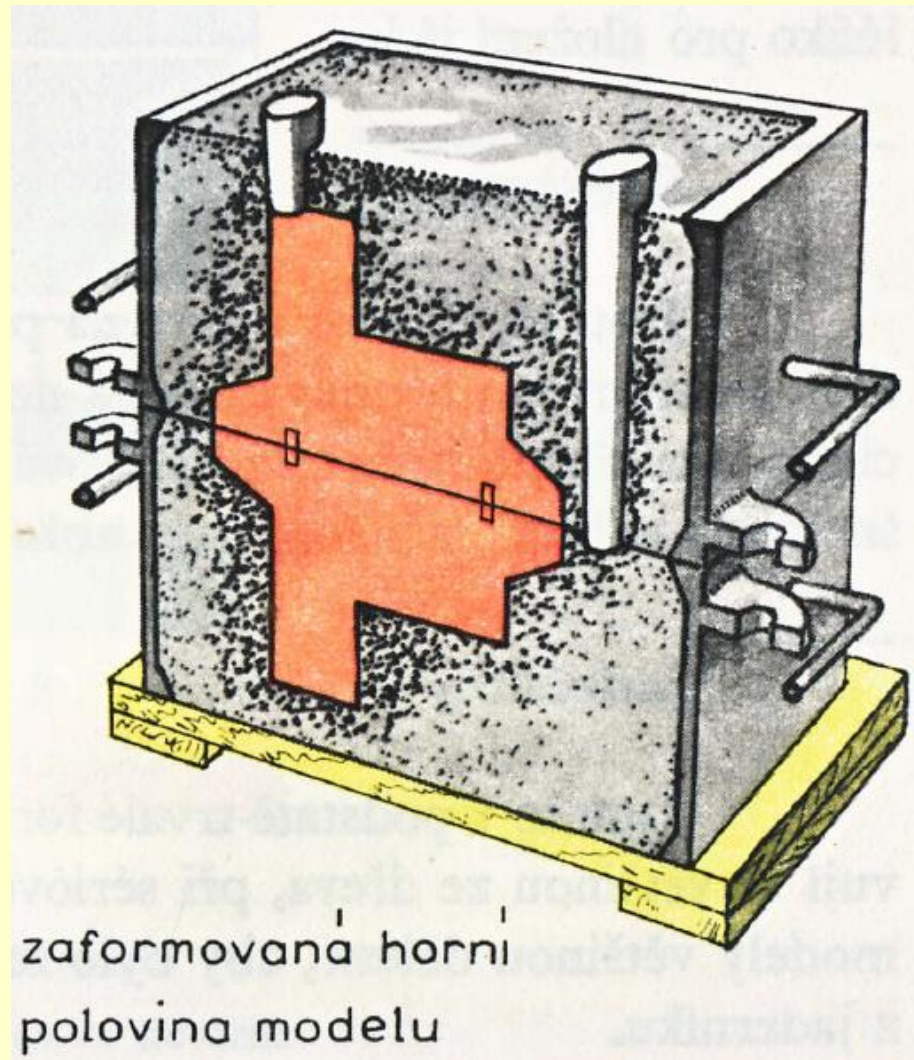
Udušá se

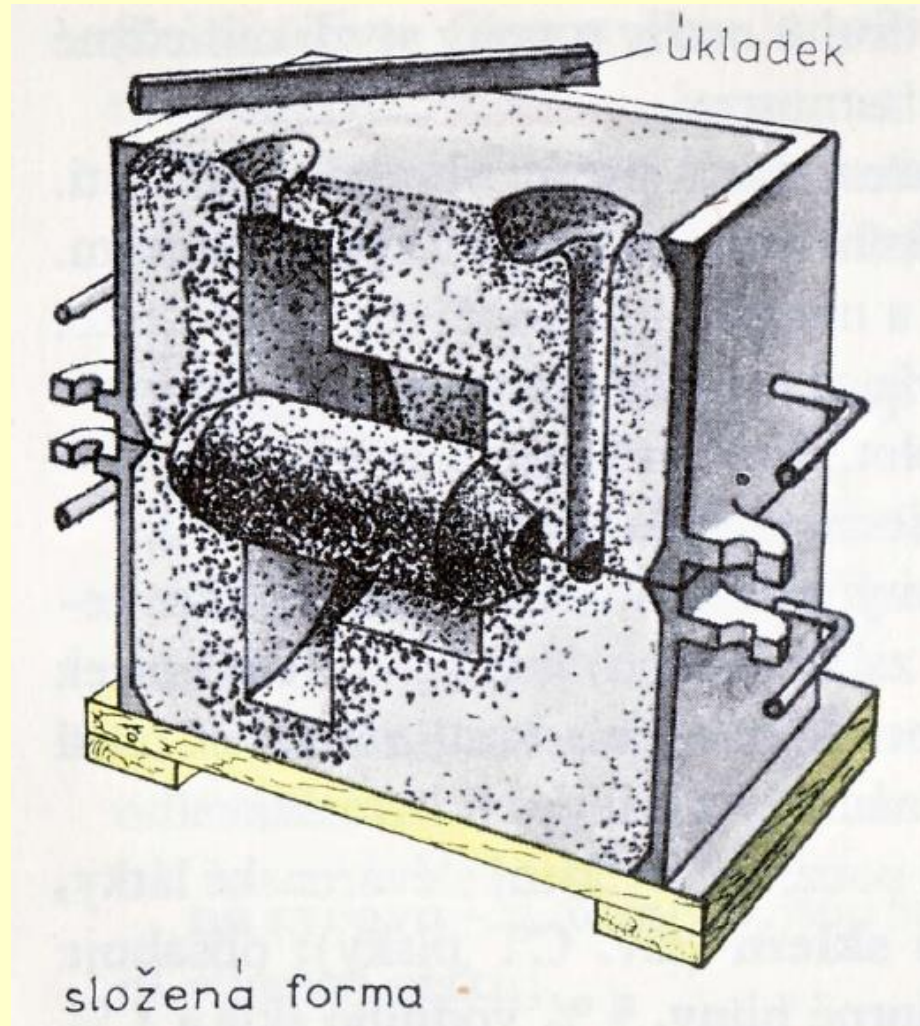
Od výkresu k odlitku

obr. 7 [1]

Po zaformování druhé poloviny modelu, kde je navíc vtoková soustava a náletek se model vyjme a tím vznikla dutina pro vložení jádra a odlitek

Od výkresu k odlitku

obr. 8 [1]

Složená forma pro lití
Úkladek slouží k zatížení
formy a vyrovnání
vnitřních sil litého
kovu

Od výkresu k odlitku

obr. 9 [1]

Surový odlitek

Po odlití a vychladnutí
kovu se forma rozbije,
písek propadá roštem
a vrací se zpět k
využití formování

Rámy se vrací zpět k
zaformování nových
odlitků

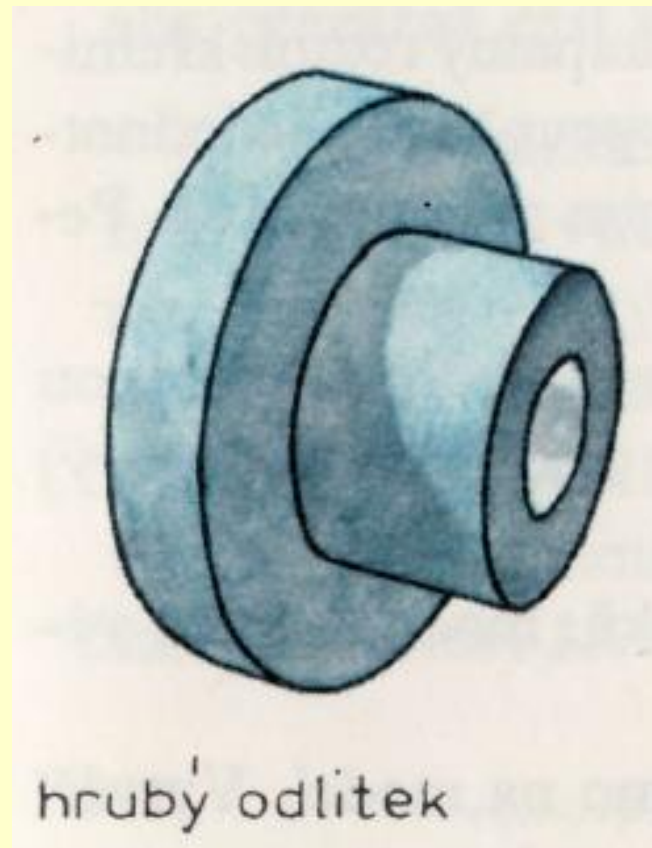
Od výkresu k odlitku

obr. 10 [1]

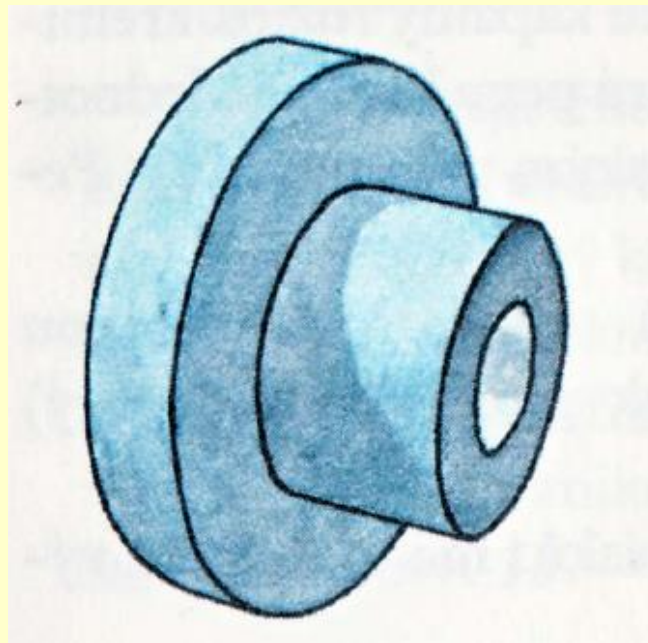
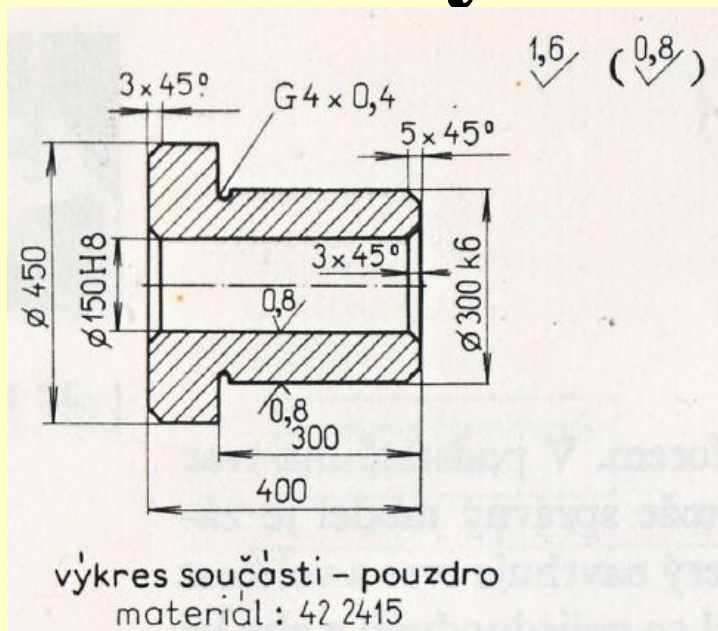
Hrubý odlitek

vznikne odstraněním
nálitku a vtokové
soustavy

Čistý odlitek vznikne z
hrubého dokonalým
očištěním formovací
směsí

Od výkresu k odlitku

obr. 11 [1]

Porovnání výkresu a polotovaru odlitku připraveného pro tepelné zpracování a obrábění

Vtoková soustava

obr. 12 [1]

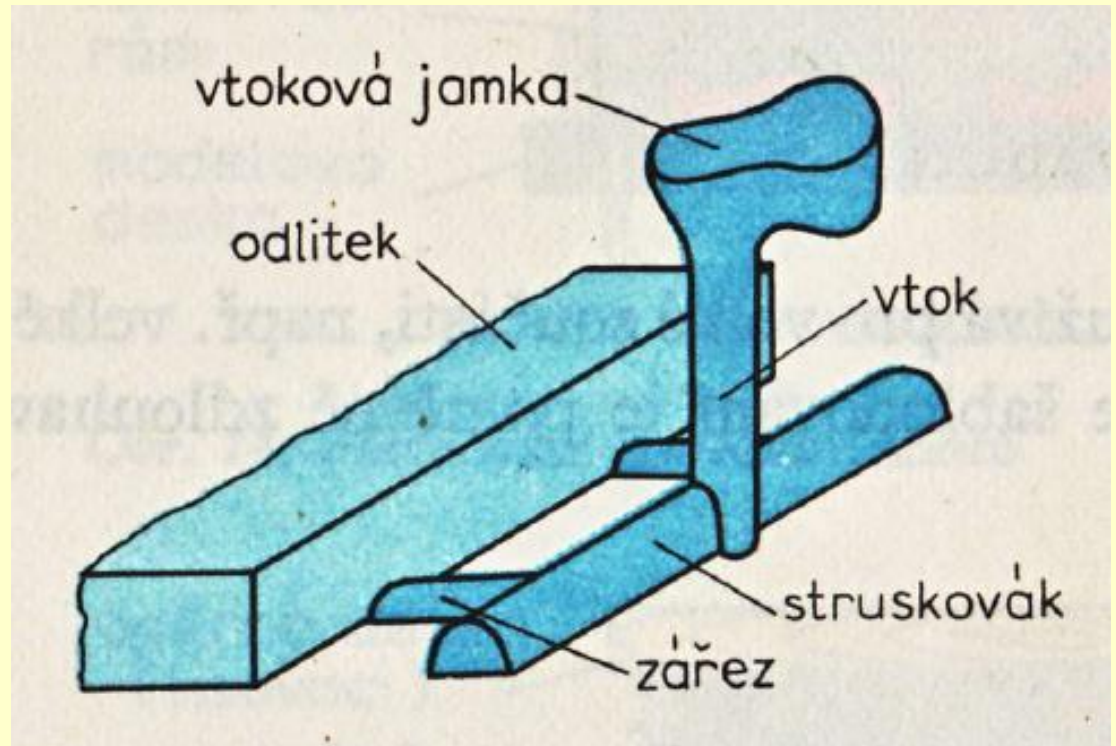
Vtoková soustava

slouží :

k dopravě kovu z povrchu
formy do dutiny formy

k zachycení nečistot a
strusky

Po vychladnutí odlitku se
soustava urazí a vrací
se na přetavbu

Nápitek

obr. 13 [1]

Nápitek

slouží k:

- odvzdušnění formy
- zjištění naplnění formy kovem
- doplňuje odlitek kovem chybějícím objemovým smrštěním

opakování

1a) V jakém případě používáme pravé jádro	1b) Z jakého materiálu je zhotoven model
2a) Jak se odlišuje model od předpokládaného výrobku	2b) Uveďte příklad použití jaderníku
3a) Jaký je rozdíl mezi hrubým a čistým odlitkem	3b) Jaký je rozdíl mezi surovým a čistým odlitkem
4a) Co se provádí s použitou formovací směsí	4b) Co se provádí s chybnými odlitky

použité zdroje

- **[1] Hluchý a kol. Strojírenská technologie 2 Polotovary a jejich technologičnost SNTL Praha 1979 str. 46 až 49 (obr. 1 až 13)**
- **Hluchý, Kolouch, Paňák - Strojírenská technologie 2, Scientia Praha 2001, ISBN 80-7183-244-8**
- **Leinveber, Řasa, Vávra – Strojnické tabulky, Scientia Praha 1999 ISBN 80-7183-164-6**